

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITHANI LA TANZANIA
MTIHANI WA KUHITIMU KIDATO CHA NNE

021

KISWAHILI

(Kwa watahiniwa walioko na wasiokuwa Shuleni)

Muda: Saa 3

MAJIBU

Mwaka: 2023

Maelekezo

1. Karatasi hii inasehemu A, B, C, D na E zenye jumla ya maswali **tisa (9)**
2. Jibu maswali yote kutoka sehemu A,B, C na D, swali **moja** kutoka sehemu C, na maswali **matatu** kutoka sehemu E. Swali la 15 ni la lazima.
3. Zingatia maelekezo ya kila swali.

maktaba.tetea.org

1. Katika kipengele (i)-(x), chagua jibu sahihi kisha andika herufi ya jibu hilo kwenye kijitabu chako cha kujibia.

(i) Katika masimulizi ya hadithi, maana sahihi ya soga ni ipi?

- A. Hadithi ndefu zinazohusu binadamu.
- B. Hadithi zinazohusu binadamu na wanyama.
- C. Hadithi fupi za kuchekesha na kufundisha.
- D. Hadithi fupi zinazoelezea makosa au uovu.
- E. Hadithi ndefu za kubuni na zinazochekesha.

Jibu: C. Hadithi fupi za kuchekesha na kufundisha.

Sababu: Soga ni hadithi fupi za kuburudisha na kufundisha maadili, hivyo chaguo C linatoa maelezo sahihi.

(ii) Kati ya methali zifuatazo, ipi ina maana tofauti na zingine?

- A. Ujanja mwingi mbele giza.
- B. Akili nyingi huondoa maarifa.
- C. Mdharau mwiba, mguu huota tende.
- D. Ukupigao ndio ukufunzao.
- E. Akili nyingi huibuwa nyeo.

Jibu: C. Mdharau mwiba, mguu huota tende.

Sababu: Methali hii inahusu tahadhari tofauti na zingine zinazohusiana na maarifa na uzoefu.

(iii) "Kiangazi kilinugua kikanung'unika.... Hatimaye, mwaka elfu moja mia tisa hamsini na sita ukaanza ijapokuwa kwa maringo." Usimulizi huu ni aina gani ya hadithi?

- A. Visa
- B. Vigano
- C. Soga
- D. Ngano
- E. Tarihi

Jibu: E. Tarihi.

Sababu: Tarihi ni usimulizi unaohusu matukio ya kihistoria au ya zamani, kama ilivyo katika muktadha huu.

(iv) "Papai limeiva nyumbani lakini nashindwa kulila." Kauli hii inawakilisha aina gani ya semi?

- A. Mzungu
- B. Nahau
- C. Misemo
- D. Kitendawili

Jibu: B. Nahau.

Sababu: Semi hii inatoa maana fiche inayohusiana na hali fulani ya maisha, inayofafanuliwa kwa ufupi na nahau.

(v) Mbinu ya kufupisha maneno katika ushairi ili kupata ulinganifu wa mizani huitwaje?

- A. Tasfida
- B. Tathilitha
- C. Inkisari
- D. Ufupisho
- E. Inkishafi

Jibu: C. Inkisari.

Sababu: Inkisari ni mbinu ya kufupisha maneno kwa ajili ya ulinganifu wa mizani au vina katika ushairi.

(vi) Ubainishaji wa maneno ya kuzuia au yasiyo rasmi katika lugha huhusisha alama ipi ya uandishi kati ya hizi?

- A. Mkato
- B. Nukta
- C. Nukta-pacha
- D. Nukta-mkato
- E. Mtajo

Jibu: D. Nukta-mkato.

Sababu: Nukta-mkato hutumika kubainisha maneno ambayo yamekatika au si rasmi katika muktadha wa lugha.

(vii) Kati ya maneno yafuatayo, neno lipi haliundwi kwa mbinu ya mwambatano?

- A. Batamzinga
- B. Barabara
- C. Jozi
- D. Chajo
- E. Delta

Jibu: C. Jozi.

Sababu: Jozi ni neno linalojitegemea na haliundwi kupitia mwambatano wa maneno mawili au zaidi.

(viii) Maneno yafuatayo yana maana zaidi ya moja isipokuwa?

- A. Ua
- B. Mbuzi
- C. Kata
- D. Nyau
- E. Paa

Jibu: B. Mbuzi.

Sababu: Mbuzi halina maana nyingi tofauti ukilinganisha na maneno mengine yaliyotajwa.

(ix) Katika neno "umempelekea" mofimu ipi inawakilisha kauli ya kutendewa?

- A. me-
- B. -e-
- C. -m-

D. -peleke-

E. -a

Jibu: C. -m-.

Sababu: Mofimu "-m-" inabeba maana ya kuonesha kuwa tendo linaelekezwa kwa mtu mwingine.

(x) Kulingana na chimbuko la Kiswahili, lahaja ya Kijomvu ilizungumzwa maeneo gani?

A. Kaskazini mwa Tanga

B. Kusini mwa Somalia

C. Kisiwa cha Mafia

D. Kisiwa cha Pemba

E. Sehemu ya Malindi

Jibu: E. Sehemu ya Malindi.

Sababu: Lahaja ya Kijomvu ni mojawapo ya lahaja za Kiswahili zinazozungumzwa maeneo ya Malindi.

2. Oanisha tungo tata zilizopewa katika Orodha A na chanzo cha utata huo kutoka Orodha B kisha andika herufi ya jibu sahihi katika kijitabu chako cha kujibia.

Orodha A

(i) Nilipoifika nyumbani nilimkuta hayupo.

(ii) Juma alimbizwa hospitalini.

(iii) Bwana Musa anadeketa.

(iv) Alimuoa mkimbizi siku ya mwaka mpya.

(v) Mama Halima amekuja.

(vi) Alikuwa na vitu vya dhamani nyingi.

Orodha B

A. Tafsiri ya neno kwa neno.

B. Kutozingatia mantiki.

C. Kutumia mofimu ya kauli ya kutendewa.

D. Kutumia alama za uandishi.

E. Kutozingatia mantiki sahihi.

F. Kutumia mofimu ya kauli ya kutendeka.

G. Kutozingatia muktadha.

(i) F

(ii) C

(iii) B

(iv) G

(v) D

(vi) A

3. (a) Andika sentensi zifuatazo katika hali timilifu.

(i) Petro hatawatembelea wazee wake likizo hii.
Petro amewatembelea wazee wake likizo hii.

(ii) Mimi nimemshinda Rashidi kwa mbio.
Mimi nimemshinda Rashidi kwa mbio. (Sentensi tayari iko sahihi katika hali timilifu.)

(iii) Wewe ni abiria lakini lazima ulipe nauli.
Wewe ni abiria lakini lazima umelipa nauli.

(iv) Mchezaji anarusha mpira.
Mchezaji amerusha mpira.

(v) Mwalimu anafundisha somo la Kiswahili.
Mwalimu amefundisha somo la Kiswahili.

(b) Bainisha njeo sahihi katika tungo zifuatazo:

(i) Asha anafagia jikoni.
Wakati uliopo.

(ii) Mwalimu atawafundisha kuimba.
Wakati ujao.

(iii) John alikuwa amefika stendi.
Wakati uliopita hali timilifu.

(iv) Watoto wake watamlilia sana.
Wakati ujao.

(v) Hapo nitakuwa nimerudi.
Wakati ujao hali timilifu.

(vi) Timu yetu ilicheza vizuri sana.
Wakati uliopita.

(vii) Askari wanalinda raia.
Wakati uliopo.

(viii) Watoto walikuwa wamefurahisha.
Wakati uliopita hali timilifu.

4. (a) Eleza dhima tano za uambishaji katika lugha ya Kiswahili.

(i) Kuonyesha wakati (njeo): Viambishi kama "-na-", "-li-", "-ta-", na "-me-" hutumika kuonyesha nyakati za kitendo kama uliopo, uliopita, na ujao.

(ii) Kuonyesha nafsi: Viambishi vya nafsi kama "ni-", "u-", "a-", "tu-", "m-", na "wa-" hutumika kuonyesha mtendaji wa kitendo.

(iii) Kuunda nomino mpya: Viambishi kama "m-" au "u-" vinaweza kuunda nomino kutokana na vitenzi. Mfano: "fundisha" kuwa "mwalimu."

(iv) Kuonyesha hali ya kitendo: Viambishi kama "-ka-", "-ki-", na "-nge-" vinaonyesha hali kama kuendelea au masharti.

(v) Kuonyesha ukamilifu au ukosefu wa kitendo: Viambishi "-me-" na "-ja-" vinaonyesha kama kitendo kimekamiliwa au hakikamilika.

(b) Bainisha mzizi katika maneno yafuatayo:

(i) Mwokozi

jibu: -oko-

(ii) Matendo

jibu: -tend-

(iii) Mlaji

jibu: -la-

(iv) Uonevu

jibu: -one-

5. (a) Andika visawe vya maneno yafuatayo kisha tunga sentensi moja kwa kila visawe:

(i) Majaliwa

Baraka

Sentensi: Watoto ni baraka kwa wazazi wao.

(ii) Sahihi

Saini

Sentensi: Aliweka saini yake kwenye cheti cha ndoa.

(iii) Sifuri

Ziro

Sentensi: Alipata ziro kwenye mtihani wake.

(iv) Chuchumaa

Piga magoti

Sentensi: Alipiga magoti mbele ya mzee kuomba msamaha.

(v) Choo

Msalani

Sentensi: Alikwenda msalani mara tu baada ya chakula.

(b) Eleza maana ya msingi na ya ziada kwa maneno yafuatayo:

(i) Mchumi

Maana ya msingi: Mtu anayehusika na masuala ya uchumi.

Maana ya ziada: Mtu anayepanga vizuri matumizi ya rasilimali.

(ii) Husudu

Maana ya msingi: Kuonea wivu kitu cha mwenzako.

Maana ya ziada: Kutamani kwa dhati kitu kinachomilikiwa na mwingine.

(iii) Kichaa

Maana ya msingi: Mtu aliye na ugonjwa wa akili.

Maana ya ziada: Tabia ya kupitiliza mipaka kwa hisia au matendo.

(iv) Mchafu

Maana ya msingi: Mtu au kitu kisicho na usafi.

Maana ya ziada: Tabia ya kufanya mambo yasiyokubalika kijamii.

6. Kwa kutumia hoja sita, eleza kwa mifano namna lugha ya Kiswahili na Kibantu vinavyoshabihiana.

(i) Lugha za Kiswahili na Kibantu zina mnyumbuliko wa maneno unaofanana, kama vile viambishi vya nafsi. Mfano: "Ni-" katika Kiswahili na Kibantu kuonyesha "mimi."

(ii) Matumizi ya viambishi vya wakati kama "-na-", "-li-", na "-ta-" katika Kiswahili pia yanapatikana katika Kibantu, zikibadilika kulingana na lugha.

(iii) Kiswahili na Kibantu hutumia mzizi mmoja kuunda maneno mbalimbali kwa kuongeza viambishi. Mfano: "-pend-" kuwa "mpendwa" au "kupenda."

(iv) Kiswahili na Kibantu hufuata mpangilio wa S-V-O (mtenda-kitenzi-kiolezo) katika ujenzi wa sentensi.

(v) Lugha zote mbili zina muundo wa majina unaohusisha viambishi vya uwingi, kama "m-" na "wa-" katika Kiswahili.

(vi) Kiswahili na Kibantu zinashiriki misamiati inayofanana kutokana na asili yao ya Kiafrika, kama "nyama" inayomaanisha chakula cha wanyama.

7. Andika insha yenye maneno yasiyopungua mia mbili (200) na yasiyozidi mia mbili hamsini (250) kuhusu "Umuhimu wa lishe bora kwa watoto."

Umuhimu wa Lishe Bora kwa Watoto

Lishe bora ni msingi muhimu katika ukuaji na maendeleo ya watoto. Watoto wanapohitaji nguvu za mwili na akili, lishe bora huleta matokeo chanya kwa afya na uwezo wao wa kufanikisha malengo mbalimbali. Lishe bora haimanishi kula chakula kingi, bali ni kuhakikisha kwamba watoto wanapata virutubisho vyote vinavyohitajika kwa uwiano unaofaa.

Kwanza, lishe bora huimarisha ukuaji wa mwili. Watoto wanaohitaji protini kwa ajili ya kujenga misuli na tishu hupata manufaa makubwa kupitia vyakula kama nyama, maharagwe, na maziwa. Aidha, madini kama kalsiamu yanayopatikana kwenye bidhaa za maziwa husaidia kuimarisha mifupa na meno yao.

Pili, lishe bora huimarisha kinga ya mwili. Watoto wanaopata vitamini kama A, C, na E kutoka kwa mboga za majani na matunda huwa na kinga thabiti dhidi ya magonjwa. Kinga bora husaidia kupunguza gharama za matibabu na kuwawezesha watoto kuhudhuria shule mara kwa mara.

Tatu, lishe bora huimarisha uwezo wa kufikiri. Virutubisho kama omega-3 vinavyopatikana kwenye samaki vinaongeza uwezo wa ubongo wa watoto kufikiri, kukumbuka, na kutatua matatizo. Kwa hiyo, lishe bora huchangia katika utendaji mzuri wa masomo shuleni.

Nne, lishe bora huzuia magonjwa ya utotoni kama utapiamlo na unene kupita kiasi. Kupata chakula chenye uwiano mzuri wa wanga, protini, mafuta, na vitamini husaidia kudumisha uzito wa mwili unaofaa na kupunguza hatari ya kupata magonjwa ya moyo na kisukari hapo baadaye.

Tano, lishe bora hujenga tabia njema za ulaji ambazo watoto huendelea nazo wakiwa watu wazima. Watoto wanaofundishwa kula matunda, mboga, na vyakula visivyo na mafuta mengi hukua wakijua umuhimu wa chakula bora na kufanya maamuzi sahihi kuhusu lishe zao.

Kwa kumaliza, lishe bora kwa watoto ni nyenzo muhimu kwa maisha yao ya sasa na baadaye. Ni jukumu la wazazi, walimu, na jamii kwa ujumla kuhakikisha kwamba watoto wanapata chakula chenye virutubisho vinavyohitajika ili kufanikisha ukuaji wao wa mwili na akili. Lishe bora ni uwekezaji wa moja kwa moja katika mustakabali wa jamii na taifa kwa ujumla.

8. Soma kwa makini kifungu Cha habari kifuatacho kisha jibu maswali yanayofuata.

Mchezo wa jana wa mpira wa miguu ulikuwa patashika nguo kuchanika. Katika kutupia macho wachezaji wa Tunisia, ni dhahiri kuwa mtazamaji yeyote angeweza kutabiri kuwa wachezaji gani wangejipatia ushindi. Wachezaji wa Tunisia walionekana kuwa majitu ya miraba minne na hivyo kutabiriwa kuwa washindi wa mchezo huo. Kwa siku za nyuma, wachezaji wa timu ya Tanzania waliweza kwenda sare na timu ya Tunisia kwa kipindi chote cha mchezo na pengine hawakuwahi kupata ushindi kabisa.

Kutokana na hilo, hofu kubwa iliibuka miongoni mwa Watanzania kwani siku hiyo huenda historia ikajirudia ya kufungwa au kutoka sare. Kipenga kilipolia wachezaji wa pande zote mbili walijitupa uwanjani wakionesha utanashati na manjonjo mengi huku wakipiga mazoezi ya hapa na pale. Watu walipowashangilia kwa hoi hoi na vigelegele waliongeza madaha yao. Hakupita muda mrefu walitengeneza na kila mmoja alikenda katika sehemu yake na mara kipenga cha kuashiria mpira kuanza kikapigwa.

Naam, ilianza vita nikuuvute, kila mmoja akiwiana kuimarisha mlango wa mpinzani wake. Kukurukakara hiyo iliendelea hadi mwisho wa kipindi cha kwanza ambapo hakuna aliyefanikwa kugusa nyavu za mwenzake. Kwa kipindi hiki, timu ya Tanzania ilionekana kupiga moyo konde na kuwiana ushindi. Wachezaji wa Tunisia nao walijitutumua kwa nguvu kuotesha mbegu za ushindi. Kipindi cha pili kilianza kwa kila mchezaji kujiamini zaidi ya awali ilimradi kila mmoja apate nafasi ya kulinda au kufunga goli. Hata hivyo, walishindwa mwishowe baada ya dakika arobaini na tano zilizosalia.

Maswali:

(a) Pendekeza kichwa kifacho kwa habari uliyosoma.

Jibu: "Tanzania Yashinda kwa Kishindo Dhidi ya Tunisia"

(b) Eleza mawazo waliyokuwa nayo watazamaji wengi kabla ya kuanza kwa mpira.

Jibu: Mawazo ya watazamaji wengi kabla ya kuanza kwa mpira yalikuwa ya hofu na mashaka kwamba historia ya kufungwa au kutoka sare ingeweza kujirudia. Walitarajia kwamba wachezaji wa Tunisia, waliotajwa kuwa majitu ya miraba minne, wangepata ushindi.

(c) Eleza maana ya misemo ifuatayo kama ilivyotumika katika kifungu cha habari:

(i) Patashika nguo kuchanika.

Jibu: Tukio la kufana sana lenye ushindani mkali.

(ii) Walipiga moyo konde.

Jibu: Walijipa moyo na kuendelea kupambana licha ya hali ngumu.

(iii) Mungu si Athumani.

Jibu: Hali isiyotarajiwa inaweza kutokea na kushangaza.

(iv) Walibuka kidedea.

Jibu: Walipata ushindi mkubwa.

(v) Walishika kasi.

Jibu: Waliongeza nguvu na haraka katika juhudi zao.

(d) Watunisia walikuwa na hali gani baada ya kufungwa goli la pili?

Jibu: Watunisia walijikuta wakiwa na huzuni kubwa, nyuso zao zilionekana kukosa furaha na wakakata tamaa kwa kushindwa kulinda lango lao.

(e) Fupisha habari hii kwa maneno yasiyopungua mia moja (100) na yasiyozidi mia na tano (105).

Jibu: Mchezo kati ya Tanzania na Tunisia ulikuwa na ushindani mkubwa. Watanzania walionekana kuwa na mashaka kabla ya mchezo kutokana na historia ya matokeo yao dhidi ya Tunisia. Hata hivyo, kipindi cha kwanza kilimalizika bila magoli. Katika kipindi cha pili, Tanzania walijipanga vizuri na kufanikiwa kupata magoli mawili, huku Tunisia wakipata moja tu. Ushindi huo uliwaacha Watanzania wakishangilia kwa furaha, huku Watunisia wakiwa na huzuni.

9. "Lugha ni nyenzo muhimu katika kutoa mafundisho kwa jamii." Thibitisha ukweli wa kauli hii kwa kutumia vipengele vitatu vya lugha kwa kila kitabu kutoka katika diwani mbili ulizosoma.

Lugha ni chombo muhimu katika kuwasilisha mawazo, hisia, na mafundisho ndani ya jamii. Katika diwani za "Wasakatonge" na "Malenga Wapya," waandishi wametumia vipengele mbalimbali vya lugha ili kufikisha ujumbe kwa jamii.

Diwani ya "Wasakatonge"

- Taswira (Picha za maneno): Katika shairi la "Wasakatonge," mshairi anatumia taswira ya "mvuja jasho" kumwakilisha mtu anayefanya kazi ngumu lakini bado anaishi katika umasikini. Taswira hii inasaidia wasomaji kuelewa hali halisi ya wanyonge katika jamii.
- Tamathali za semi: Mshairi anatumia sitiari na tashbihi ili kuimarisha ujumbe wake. Kwa mfano, katika shairi la "Madikteta," viongozi wabaya wanafananishwa na "miamba" ili kuonyesha nguvu na ukandamizaji wao.
- Takriri (Kurudia maneno): Katika shairi la "Mvujja Jasho," mshairi anarudia maneno kama "jasho" ili kusisitiza ugumu wa kazi na hali ngumu ya maisha ya wanyonge.

Diwani ya "Malenga Wapya"

- Methali na misemo: Washairi wanatumia methali na misemo inayojulikana katika jamii ili kufundisha maadili na kutoa mafundisho. Kwa mfano, methali kama "Asiyesikia la mkuu huvunjika guu" inatumiwa kuonya kuhusu kutokutii viongozi.
- Lugha ya picha: Katika shairi la "Samaki Mtungoni," taswira ya samaki walioko mtungoni inatumika kuwakilisha watu walioko katika hali ngumu, wakionyesha jinsi wanavyonaswa na matatizo ya kijamii.
- Utohozi: Washairi wanatumia maneno ya kigeni yaliyofanyiwa mabadiliko ili kuendana na Kiswahili, jambo linaloonyesha mchanganyiko wa tamaduni na kuleta ufahamu mpana kwa wasomaji.

Kupitia vipengele hivi vya lugha, diwani hizi mbili zinaonyesha jinsi lugha inavyotumika kama nyenzo muhimu katika kutoa mafundisho na kuelimisha jamii kuhusu masuala mbalimbali.

10. "Mhusika hawezi kuwa kamili katika kazi ya fasihi bila kubeba kikamilifu mawazo ya mwandishi." Chagua mhusika mmoja kwa kila kitabu, kisha oneshwa namna kila mmoja alivyo wasilisha mawazo matatu ya mwandishi kutoka katika riwaya mbili ulizosoma.

Katika fasihi, wahusika hutumika kama vyombo vya kuwasilisha mawazo na dhamira za mwandishi. Katika riwaya "Takadini" na "Watoto wa Mama N'tilie," wahusika wakuu wanaakisi mawazo ya waandishi wao.

Riwaya ya "Takadini"

Mhusika: Takadini

- Ubaguzi wa kijamii: Kupitia Takadini, mwandishi anaonyesha jinsi jamii inavyowatenga na kuwabagua watu wenye ulemavu wa ngozi (albino), akionyesha madhara ya mila na desturi potofu.
- Upendo na uvumilivu: Takadini anaonyesha upendo na uvumilivu licha ya manyanyaso anayopitia, akiwakilisha wazo la mwandishi kwamba upendo unaweza kushinda chuki na ubaguzi.
- Mabadiliko ya kijamii: Kupitia maisha ya Takadini, mwandishi anaonyesha umuhimu wa kubadili mitazamo hasi ya kijamii na kukubali tofauti za kibinadamu.

Riwaya ya "Watoto wa Mama N'tilie"

Mhusika: Maman'tilie

- Umasikini na juhudi za kujikwamua: Maman'tilie anaonyesha juhudi za mwanamke maskini anayejaribu kujikwamua kiuchumi kupitia biashara ndogo ya chakula, akiwakilisha wazo la mwandishi kuhusu hali ngumu ya maisha na juhudi za wanawake katika jamii.
- Malezi ya watoto: Kupitia Maman'tilie, mwandishi anaonyesha changamoto za malezi katika mazingira ya umasikini, akisisitiza umuhimu wa wazazi kujitahidi licha ya hali ngumu.
- Ulevi na athari zake: Mume wa Maman'tilie, Mzee Lomolomo, ni mlevi kupindukia, na kupitia hili, mwandishi anaonyesha athari mbaya za ulevi katika familia na jamii kwa ujumla.

Kupitia wahusika hawa, waandishi wameweza kuwasilisha mawazo yao kuhusu masuala mbalimbali ya kijamii, kiuchumi, na kiutamaduni.

11. Katika tamthiliya za Kiswahili, wasanii huonyesha mikakati mbalimbali ya kupambana na changamoto zilizopo katika jamii. Kwa mfano, katika tamthiliya ya "Ngoswe Penzi Kitovu cha Uzembe" iliyoandikwa na E. Sembeba, wasanii wanatoa mikakati ifuatayo:

- Kuelimisha jamii kuhusu uzembe na athari zake: Kupitia wahusika, tamthiliya inaonyesha jinsi uzembe unavyoathiri maendeleo ya jamii na umuhimu wa kuwajibika katika kazi na majukumu ya kila siku.

- Kukuza maadili ya uaminifu katika mahusiano: Tamthiliya inasisitiza umuhimu wa uaminifu na uwazi katika mahusiano ya kimapenzi na ndoa, ikionya dhidi ya usaliti na athari zake kwa familia na jamii.
- Kuhamasisha uwajibikaji katika uongozi: Inaonyesha jinsi viongozi wanavyopaswa kuwa mfano bora kwa jamii kwa kutekeleza majukumu yao kwa uadilifu na kuepuka matumizi mabaya ya madaraka.

Katika tamthiliya ya "Kilio Chetu" iliyochapishwa na Medical Aid Foundation, wasanii wanatoa mikakati ifuatayo:

- Kuelimisha kuhusu afya na magonjwa: Tamthiliya inatoa elimu juu ya magonjwa mbalimbali, njia za kujikinga, na umuhimu wa huduma za afya, ikilenga kuboresha afya ya jamii.
- Kuhamasisha mshikamano wa kijamii: Inaonyesha umuhimu wa jamii kushirikiana katika kutatua matatizo yao, kama vile umaskini na ukosefu wa huduma za msingi, kwa kufanya kazi pamoja na kusaidiana.
- Kukuza uelewa wa haki za binadamu: Tamthiliya inasisitiza umuhimu wa kuheshimu haki za kila mtu katika jamii, ikipinga unyanyasaji na ubaguzi wa aina yoyote.

Kupitia mikakati hii, wasanii wa tamthiliya hizi wanachangia katika kutoa suluhisho na mwongozo wa jinsi ya kukabiliana na changamoto zinazokabili jamii, hivyo kuchangia katika maendeleo na ustawi wa jamii zao.